НОВІТНЯ ІСТОРІЯ

УДК: 94(4)327«1919/1923»
http://doi.org/10.46869/2707-6776-2026-34-2

Дацків І.Б.
https://orcid.org/0000-0001-8359-3937

ДИПЛОМАТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УРЯДУ ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ В ЕМІГРАЦІЇ: ЦІЛІ, ВИКЛИКИ, ДОСЯГНЕННЯ

У статті досліджується дипломатична діяльність уряду Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР) в еміграції після втрати контролю над територією Східної Галичини та Північної Буковини.

Метою є висвітлення дипломатичної діяльності уряду ЗУНР в еміграції в 1919–1923 рр., зокрема визначення основних цілей цієї діяльності, аналіз зовнішньополітичних ініціатив, викликів, з якими зіштовхнувся еміграційний уряд, та оцінка його досягнень у контексті міжнародного визнання ЗУНР і захисту національних інтересів українців.

Розкриваються основні цілі зовнішньої політики ЗУНР, серед яких – міжнародне визнання, захист інтересів українського населення та збереження державницької тяглості. Проаналізовано ключові виклики, з якими стикалася дипломатія ЗУНР, зокрема відсутність державного суверенітету, несприятлива міжнародна кон'юнктура та конкуренція з боку інших політичних сил.

Особливу увагу приділено дипломатичним місіям у країнах Європи, участі у міжнародних конференціях та співпраці з урядом УНР. У статті акцентується увага на досягненнях еміграційного уряду у справі формування української справи на міжнародному рівні.

Зазначено, що попри втрату територіальної бази, еміграційний уряд намагався зберегти суб'єктність, впливати на міжнародну думку через дипломатичні представництва, пресу та громадську думку, а також заручитися підтримкою українських громад за кордоном. Проте ці зусилля натикалися на низку викликів: брак фінансових ресурсів, відсутність єдності в еміграційному середовищі, складні відносини з Директорією УНР, а також байдужість чи ворожість з боку міжнародної спільноти.

Ключові слова: *ЗУНР, дипломатична служба, еміграційний уряд, зовнішня політика, міжнародні відносини.*

Постановка проблеми. Після втрати контролю над територією Східної Галичини уряд Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР) був змушений продовжувати свою діяльність в еміграції. В таких умовах дипломатія ставала одним із головних інструментів політичної боротьби за визнання державності ЗУНР на міжнародній арені, захист інтересів українського населення Західної України та мобілізацію підтримки з боку української діаспори й іноземних урядів. Однак діяльність уряду ЗУНР у вигнанні відбувалася в складних геополітичних умовах, зокрема в контексті поетапного визнання Антантою

Стаття опублікована на умовах відкритого доступу за ліцензією CC BY-NC-ND 4.0 (https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

права Польщі на Східну Галичину та пасивності великих держав у вирішенні українського питання.

Попри втрату територіальної бази, еміграційний уряд намагався зберегти суб'єктність, впливати на міжнародну думку через дипломатичні представництва, пресу та громадську думку, а також заручитися підтримкою українських громад за кордоном. Проте ці зусилля натикалися на низку викликів: брак фінансових ресурсів, відсутність єдності в еміграційному середовищі, складні відносини з Директорією УНР, а також байдужість чи ворожість з боку міжнародної спільноти.

У зв'язку з цим постає необхідність всебічного аналізу дипломатичної діяльності уряду ЗУНР в еміграції – з акцентом на її цілі, засоби реалізації, зовнішньополітичні контакти, здобутки й обмеження. Такий аналіз дозволяє краще зрозуміти роль еміграційного чинника в історії української державності та механізми боротьби за національні інтереси в умовах бездержавності.

Метою статті є висвітлення дипломатичної діяльності уряду Західноукраїнської Народної Республіки в еміграції в 1919–1923 рр., зокрема визначення основних цілей цієї діяльності, аналіз зовнішньополітичних ініціатив, викликів, з якими зіштовхнувся еміграційний уряд, та оцінка його досягнень у контексті міжнародного визнання ЗУНР і захисту національних інтересів українців.

Аналіз останніх досліджень. Дипломатичні відносини активно досліджувалася громадсько-політичними та військовими діячами ЗУНР в еміграції. Зокрема, у Польщі, Чехословаччині, Австрії, Німеччині, Канаді та США було опубліковано історико-мемуарні праці К. Левицького [1], В. Панейка [2], Л. Цегельського [3], М. Лозинського [4], О. Назарука [5] та ін. Частина з них лише у 90-х рр. минулого століття перевидана в Україні. Загальною вадою цих праць була їх обмеженість цензурними вимогами, недостатнє використання архівів супротивника та певна ідеалізація.

Якісно новий етап дослідження розпочався у 90-х рр. минулого століття. Власне тоді українська історіографія, звільнившись від ідеологічних догм, почала висвітлювати дипломатичні взаємовідносини з наукових позицій і показувати суперечливий характер національно-політичного протиборства у регіоні у контексті загальноєвропейського історичного процесу. Серед них Л. Біліченко [6], П. Брицький, О. Добржанський [7], І. Дацків [8; 9; 10], М. Литвин і К. Науменко [11], Н. Литвин [12], В. Макар [13], І. Марціясь [14]. Проблеми археографії та зовнішньополітичної діяльності ЗУНР розробляли О. Карпенко, М. Панчук, Л. Ґентош, В. Великочий [15].

Виклад основного матеріалу. Починаючи з листопада 1919 р., уряд Західноукраїнської Народної Республіки та його зовнішньополітичне відомство розпочали функціонування в еміграційних умовах. Після повернення з Наддніпрянської України до Відня Євген Петрушевич сформував закордонний уряд, до складу якого увійшли уповноважені з різних галузей державного

управління, а також були створені Військова та Президентська канцелярії. До уряду долучилися визначні політичні та державні діячі, серед яких – К. Левицький, Є. Петрушевич, В. Панейко, В. Сінгалевич, Я. Селезінка, О. Назарук, Л. Цегельський, Р. Перфецький та інші. Посаду уповноваженого з закордонних справ обійняв відомий політик і дипломат Степан Вітвицький – учасник дипломатичних місій ЗУНР у переговорах з представниками Антанти під час українсько-польської війни, а також колишній член делегації УНР у Варшаві, з якої вийшов на знак протесту проти укладення угод Симона Петлюри з Юзефом Пілсудським. У майбутньому він очолить уряд УНР в екзилі (1954–1965 рр.). Із лютого 1921 р. керівництво зовнішньополітичним відомством ЗУНР перейшло до Костя Левицького. Аналізуючи перші кроки Є. Петрушевича в еміграції, діаспорний дослідник С. Ярославин зазначав: «Уряд не лише піклувався численною галицькою еміграцією. Він притягнув усі галицькі наукові сили до праці над виробленням основ державного ладу в Галичині, кодифікації прав тощо. Він розвинув широку діяльність на міжнародному полі…Завдяки цій діяльності не вдалося Полякам приспати справи Галичи та була вона ще кілька років актуальною на міжнародній арені» [16, с. 74].

У період з 9 по 17 грудня 1919 р. Є. Петрушевич організував у Відні масштабну нараду за участю членів Української Національної Ради та керівників дипломатичних представництв ЗУНР за кордоном. На зустріч прибув також В. Панейко, який щойно повернувся з Паризької мирної конференції і прозвітував про її перебіг та стан розгляду питання Східної Галичини. Серед учасників наради розгорілися гострі дискусії щодо запропонованого В. Панейком проєкту «Статуту для Східної Галичини», а також у зв’язку з декларацією А. Лівицького у Варшаві, в якій ішлося про готовність до укладення угоди з польською стороною ціною поступки прав на Східну Галичину [4, с. 155–160].

Загалом ключовим напрямом зовнішньополітичної діяльності уряду Є. Петрушевича в еміграції та його дипломатичної служби була активна опозиція дискримінаційним рішенням Найвищої ради Антанти, зокрема щодо легітимації польської окупації Східної Галичини. Особливе занепокоєння викликав ухвалений 20 листопада 1919 р. розроблений польською стороною проєкт «Статуту для Східної Галичини», який отримав схвальне ставлення з боку Антанти. У цьому документі йшлося про необхідність припинення українсько-польського конфлікту шляхом надання Східній Галичині автономного статусу в межах Польської держави. Антанта, у межах цієї ініціативи, фактично передавала Польщі мандат на управління територією колишніх австрійських провінцій – Східної Галичини та Північної Буковини – терміном на 25 років.

Отже, проєктом передбачалося окреслення меж автономного краю, а також визначення основних політичних і культурних прав місцевого населення на

рівні з іншими регіонами Польщі. Східній Галичині надавалося право обирати власний сойм терміном на 5 років відповідно до загальнодержавного виборчого законодавства. Сойм мав обмежені повноваження, а вища адміністративна влада в даному регіоні зосереджувалася в руках губернатора, призначеного Варшавою, який мав право вето на акти, ухвалені соймом. На території автономії передбачалося повне поширення польського законодавства [17].

Є. Петрушевич і очолюваний ним уряд залишалися сповнені надій на справедливе вирішення питання Східної Галичини. Вони прагнули відновлення незалежної української державності через проведення плебісциту під наглядом Найвищої Ради Антанти, або ж шляхом ухвали Ліги Націй. З цією метою в січні 1920 р. Є. Петрушевич вирушив до Парижа та Лондона, аби налагодити відносини з ключовими представниками провідних держав Антанти.

Під час перебування у Парижі було суттєво переглянуто зовнішньополітичний курс уряду ЗУНР. За ініціативи Є. Петрушевича було розпущено Український Національний Комітет, а В. Панейка відкликано з делегації на Паризькій мирній конференції. Ці кроки означали остаточну відмову від орієнтації на союз із білогвардійською росією. Укладення Варшавського договору С. Петлюрою остаточно розірвало зв'язки з Українською Народною Республікою. Натомість уряд ЗУНР взяв чіткий курс на створення незалежної галицької держави [18, с. 174].

Відтак, у своїх зверненнях до населення Східної Галичини уряд ЗУНР наголошував на тому, що саме він залишається єдиною законною владою в регіоні. Водночас активізувалася зовнішньополітична діяльність – пропагандистські кампанії та дипломатичні зусилля за кордоном.

Є. Петрушевич постає як послідовний борець за галицьку державність. Його політика вирізнялася рішучістю та прагматизмом. У складних міжнародних умовах він шукав підтримки в Антанти, сподіваючись на мирне вирішення «східногалицького питання» через міжнародні механізми.

Акцент на законності уряду в екзилі свідчить про те, що Є. Петрушевич не визнавав польську окупацію Східної Галичини і намагався легітимізувати ЗУНР на міжнародному рівні. Його політика стала прикладом боротьби за національну незалежність в умовах складної геополітичної ситуації після Першої світової війни.

Є. Петрушевич чітко визначив свою зовнішню політику і дипломатам, які працювали в різних державах, підкреслював, що від нині курс один – «Самостійність Західної України». Заступник уповноваженого із закордонних справ уряду ЗУНР Г. Микитей пізніше писав галицькому представникові у США Л. Мишузі: «Першим завданням уряду було правильне зорганізування закордонних місій і надання їм напрямку діяльності по лінії незалежності Галицької держави у противенстві до попередніх місій, які сю лінію заломлювали: то в сторону соборності, навіть хоч би зі шкодою Галичини, будь то в напрямі федерації з Росією» [19, с. 129].

В січні-лютому 1920 р., Галицька армія, що залишалася у складі Добрармії на Правобережній Україні опинилася в становищі, коли варто було обирати свій шлях в надзвичайно складних умовах загрози повного знищення.

«Катастрофа нашої держави та трагедія Української Галицької Армії, – писав у спогадах отаман Н. Гірняк, – примусили нас шукати порятунку в союзі з більшовиками, незважаючи на те, що їхня ідеологія була нам зовсім чужа …Але з другої сторони нас не покидала надія на збереження через союз з більшовиками, нашої збройної сили для пізнішої боротьби за нашу державу» [20, с. 520-521]. Один із ключових учасників перемовин із більшовиками наголошував, що командири Червоної армії сприймали Галицьке військо як добре організовану й високопрофесійну силу. Це позитивне враження значно посилювало позиції української дипломатії під час досягнення взаємовигідних домовленостей. Серед важливих успіхів він відзначав збереження на командних посадах досвідчених військових лідерів – А. Бізанца, Ю. Головінського та О. Станиміра – які раніше очолювали корпуси і проявили себе в боях проти польських військ [20, с. 521-522].

У ніч на Новий рік у вінницькому готелі «Савой» відбулася нарада представників Галицької армії з командувачем 12-ї армії М. Мураловим і членом Революційної військової ради В. Затонським. Під час зустрічі обговорювали проєкт угоди між Галицьким військом і керівництвом Червоної армії, підготовлений з боку більшовиків О. Хвилею та Н. Гірняком. Згідно з ним було узгоджено: «1) УГА пориває з Добрармією; 2) Армія приймає назву Червона Українська Галицька Армія й зберігає автономність; 3) ЧУГА буде використовуватися виключно проти поляків; 4) ЧУГА приймається на повне утримання радянською 12-ю армією; 5) У Галицьких частинах будуть діяти організації Компартії. Щоправда, В. Затонський виступив категорично проти автономії армії за її розчленування на окремі дивізії, які будуть використовуватися на польському фронті окремо» [20, с. 524-525].

Фінальні домовленості щодо статусу Галицької армії були досягнуті під час переговорів у Києві. З боку галицької делегації участь у них взяли Ф. Кондрацький, М. Опока, М. Угрин-Безгрішний, М. Курах та інші. Радянську сторону представляли В. Затонський, М. Михайлик, В. Порайко а також делегати, направлені з Москви особисто В. Лєніним – М. Скрипник, М. Любченко та О. Шумський.

Після того як В. Затонський виступив із жорсткою критикою і поставив під сумнів попередні домовленості, представники Галицької армії обґрунтовано наголосили на її військовій потузі: на той момент армія налічувала 26 тисяч осіб, з яких 18 тисяч – боєздатні частини, а за належної підтримки ця чисельність могла сягнути 50 тисяч. Така сила могла відіграти важливу роль у боротьбі з Польщею, і, як зазначалося, нерозумно було б втратити такого союзника, штовхаючи його до протилежного табору. Ці аргументи змусили радянську сторону піти на певні поступки [21, с. 95].

Додаткову зацікавленість у перемовинах у галичан викликала заява М. Скрипника про намір використати своє особисте спілкування з Леніним, щоб сприяти справедливому вирішенню питання ЗУНР.

Угода, підписана 12 лютого 1920 р., передбачала створення нового командування армії, очолюваного В. Порайком, при цьому більшість старих командирів залишалися на посадах. Із колишніх корпусів мали бути сформовані три стрілецькі бригади, які діяли би окремо на польському фронті. Всі поранені галичани та ті, що прибували з інших радянських республік, переходили під контроль командування ЧУГА. Діловодство й управління в армії повинні були здійснюватися виключно українською мовою [21, с. 95].

Таким чином, у перемовинах було максимально задіяно дипломатичний потенціал з метою збереження Галицької армії та забезпечення її подальшої участі у боротьбі за визволення Галичини

Попри поразку Галицької армії у збройному протистоянні з Польщею та окупацію території ЗУНР влітку 1919 р. за підтримки Антанти, питання правового статусу Східної Галичини залишалося відкритим. У 1919–1923 рр. воно продовжувало розглядатися на численних міжнародних майданчиках, зокрема в рамках діяльності Ліги Націй і провідних держав світу.

Загалом цьому значною мірою сприяла наполеглива й послідовна дипломатична робота уряду ЗУНР у вигнанні. Завдяки направленню дипломатичних місій, поданню офіційних нот, меморандумів і заяв до Антанти, Ліги Націй та інших міжнародних організацій, українська сторона активно домагалася міжнародного визнання права на державність і постійно оскаржувала легітимність польської окупації. Така активність дозволила зберегти міжнародний інтерес до проблеми Східної Галичини й утримувати її в полі уваги світового співтовариства.

Доречно зазначити, що проблематика Східної Галичини отримала особливу увагу під час мирних переговорів, що проходили на тлі радянсько-польського збройного конфлікту 1920 р. Найактивніше це питання порушувалося в період, коли Червона армія досягла значних успіхів: війська Західного фронту під командуванням М. Тухачевського завдали полякам поразки під Мінськом і стрімко наближалися до Варшави. Саме тоді, з 5 по 16 липня, в бельгійському місті Спа пройшла міжнародна конференція за участю представників Польщі, Німеччини та членів Найвищої Ради Паризької мирної конференції. Одним із пунктів порядку денного стало обговорення статусу Східної Галичини нарівні з іншими актуальними міжнародними проблемами [4, с. 213].

10 липня 1920 р. було укладено угоду, згідно з якою країни Антанти погодилися виступити посередниками між Польщею та більшовицькою росією з метою припинення збройного протистояння. У межах цього рішення також планувалося скликати міжнародну конференцію в Лондоні, де серед інших питань мав обговорюватися й статус Східної Галичини.

Таким чином, відповідно до положень угоди, сторони мали делегувати уповноважених представників на лондонську зустріч, яка повинна була відбутися найближчим часом. Участь у ній мали взяти делегації Польщі, більшовицької росії, Литви, Латвії та Фінляндії під егідою Мирової конференції. Метою зібрання було досягнення справедливого миру між Польщею та її сусідніми державами. Було окремо зазначено, що представникам Східної Галичини також нададуть можливість виступити й викласти свою позицію щодо майбутнього регіону. Серед інших рішень, які планували розглянути на конференції, – визначення політичного устрою Литви, майбутнє Східної Галичини, ситуація навколо Тушина, а також укладення угоди між Данцигом і Польщею. Польська сторона, у свою чергу, погоджувалася прийняти для виконання підсумкові рішення конференції стосовно галицького питання [4, с. 213].

Уряд ЗУНР у Відні сприйняв рішення, ухвалені на Спацькій конференції, як важливий дипломатичний успіх галицької справи. Особливу надію на відновлення незалежної галицької державності викликала ініціатива голови британського МЗС лорда Джорджа Натаніеля Керзона. У своїй ноті від 11 липня 1920 р., адресованій радянській росії, він закликав припинити наступ Червоної армії та розпочати мирні перемовини.

У цьому документі також була окреслена так звана «лінія Керзона», що визначала пропоновану межу між Польщею та радянською росією. Важливо, що територія Східної Галичини, згідно з цим проєктом, не включалася до польських земель, що додавало аргументів українській дипломатії у боротьбі за визнання незалежності.

Відтак у Москві ініціатива Дж. Керзона стала предметом грунтовного обговорення. Народний комісар закордонних справ Г. Чичерін виступив за те, щоб радянська сторона погодилась на пропозицію Антанти й розпочала перемовини з Польщею щодо припинення воєнних дій. Оскільки Східна Галичина не була включена до території Польщі в межах так званої «лінії Керзона», це викликало у радянського керівництва – зокрема у Л. Троцького та Л. Каменєва – переконання, що більшовицька росія має право претендувати на цей регіон. Вони навіть виступали за введення Червоної армії на галицькі землі. Під час розмови з Й. Сталіним, який на той час був членом Військової ради Південно-Західного фронту, що стояв поблизу Львова, В. Лєнін ознайомив його з текстом ноти Дж. Керзона. Він особливо наголосив на значенні запропонованої лінії розмежування «перетинає Галичину між Перемишлем і Рава-Руською до Карпатських гір. Все на схід залишається за нами» [22, с. 468].

Більшість політичних та військових лідерів у радянській Москві відкинули пропозицію Дж. Керзона, віддаючи перевагу продовженню наступальних дій. Й. Сталін зайняв стриману позицію, застерігаючи від ризикованої ідеї прориву до Європи через Варшаву, що обговорювалася на Другому Конгресі Комінтерну, який проходив у Москві з 19 липня по 8 серпня 1920 р. У відповідь

на британську ініціативу, 17 липня Л. Троцький повідомив Лондон, що радянська Росія готова до перемовин з Польщею, але виключно без участі посередників. Водночас, 20 липня головнокомандувач Сергій Каменєв віддав наказ про продовження наступу Червоної армії з метою взяття Варшави та Львова.

Таким чином, Лондонська конференція так і не відбулася. Проте домовленості, досягнуті на конференції в Спа, підтвердили, що питання Східної Галичини продовжує залишатися в полі зору міжнародної спільноти.

Про наміри радянського керівництва щодо Східної Галичини свідчать спогади Н. Гірняка. У них він детально описує склад першого уряду В. Затонського – так званого Галицького революційного комітету (Галревкому). До нього входили вихідці з Галичини, зокрема колишні офіцери Легіону УСС М. Баран та І. Сіяк, старшини Української Галицької армії Ф. Конар, О. Паліїв, а також М. Козоріз, І. Немоловський та інші. Н. Гірняк зазначав, що Галревком ухвалив низку постанов, які носили переважно декларативний характер і були витримані в дусі більшовицької риторики. Більшість із них не реалізували на практиці, хоча окремі мали конструктивне значення – наприклад, щодо розвитку місцевого самоврядування та української освіти. Водночас, як підкреслює автор, у самому керівництві не було спільного бачення майбутнього Галичини. Зокрема, В. Затонський у своїх звітах Леніну стверджував, що більшість галицького населення висловлюється за приєднання до радянської України. «Поляки й жиди хотіли бачити її у складі радянської Польщі, – писав Н. Гірняк, – галицькі українці-комуністи мріяли про створення з Галичини радянської Швейцарії, тобто автономної республіки без національного обличчя. На думку цих комуністів, Галичина як країна, що лежить між сходом і заходом, мала б стати осідком комуністичного інтернаціоналізму» [23, с. 247].

У підсумку, більшовицьке панування в Галичині тривало недовго – лише близько півтора місяця. Після контрнаступу польських військ у середині серпня Червона армія почала відступ, і вже 15 вересня Галицький революційний комітет залишив Тернопіль. А через десять днів, 25 вересня, у Вінниці, Галревком оголосив про саморозпуск.

На нашу думку, єдиним практичним результатом його діяльності для місцевого населення стало повернення на рідні землі кількох тисяч колишніх українських січових стрільців та вояків УГА, яких було перекинуто з території росії, переважно з Казані, до Тернополя. Там із них були сформовані галицькі батальйони, що увійшли до міського гарнізону й тим самим отримали можливість знову опинитися вдома. 13 вересня В. Затонський повідомляв Й. Сталіна, що йому вдалося створити в Тернополі 1-шу Галицьку стрілецьку бригаду [24, с. 14-15].

У другій половині 1920 р. міжнародна обстановка сприяла посиленню надій уряду ЗУНР в еміграції, а також галицького населення, на можливе позитивне вирішення їхніх найважливіших політичних питань. Це стимулювало

активізацію дипломатичних зусиль у напрямку захисту інтересів Східної Галичини. Основою для подальшої дипломатичної боротьби стали попередні рішення Найвищої Ради Паризької мирної конференції 1919 р., які визнавали лише тимчасовий характер польської окупації західноукраїнських земель. Крім того, уряд ЗУНР посилався на підсумки міжнародних переговорів у Спа та Сен-Жермені влітку 1920 р., а також на зміст ноти Дж. Керзона, яка виключала Східну Галичину з території, що мала належати Польщі.

Отже, у цьому контексті дипломатичні представництва ЗУНР у Відні, Лондоні, Парижі, Берліні, Празі, Берні, а також у США та Канаді, активізували свою діяльність, чітко дотримуючись оновленої зовнішньополітичної стратегії. Головна мета – домогтися міжнародного визнання незалежної Галицької республіки, без прив'язки до УНР.

21 вересня 1920 р. в Ризі розпочалися мирні перемовини за участю представників більшовицької росії, Польщі та радянської України. Оскільки одним із ключових питань конференції було визначення кордонів між Польщею та радянськими республіками, уряд Є. Петрушевича вирішив долучитися до процесу, аби вплинути на розгляд справи Східної Галичини.

Для цього до Риги було направлено спеціальну дипломатичну місію, яка вирушила з Відня 11 вересня. Очолював делегацію К. Левицький, його заступником був О. Назарук, а секретарем – Л. Мишуга. До складу також входили делегати Е. Брайтер, отець Йосиф-Жан Бонн та Є. Левицький, який приєднався до групи в Берліні [11, с. 322-323].

Представники ЗУНР не брали безпосередньої участі в офіційних засіданнях Ризької конференції, оскільки, згідно з урядовими інструкціями, їхнім основним завданням було спостереження за перебігом обговорень, пов'язаних із питанням Східної Галичини, а також готовність реагувати протестними заявами у разі потреби. Отже, основну увагу делегація зосередила на налагодженні контактів, зокрема з делегацією радянської України, яку очолював нарком закордонних справ Д. Мануїльський. До її складу також входили вихідці з Галичини – Н. Хомин і М. Баран. Згідно зі спогадами О. Назарука, стосунки між представниками обох сторін склалися доволі відверті й доброзичливі. Делегація ЗУНР ініціювала подання на розгляд конференції ноти, в якій зазначалося, що претензії Польщі на галицькі землі є необґрунтованими, оскільки Варшавська угода між С. Петлюрою та польським урядом втратила чинність. У документі також містилася вимога не допустити анексії території ЗУНР Польщею та провести загальний плебісцит для визначення волі населення щодо державного майбутнього краю [5, с. 91-92].

Дана заява була відповіддю на ноту К. Левицького до президії Ризької конференції від 27 вересня: «Дев'ятимісячною однодумною обороною виявив наш народ рішучу волю: жити самостійним, державним життям…Всякі утвердження, немовби населення Східної Галичини хотіло злуки з Польщею, –

нездібні здійснюють... населення жадає самостійності Східногалицької Держави» [25, арк.2-3].

Попри окремі невдачі, уряд ЗУНР разом із дипломатичним корпусом не припиняв активної діяльності на міжнародному рівні, постійно намагаючись зосередити увагу світової громадськості на проблемі Східної Галичини. Однією з найрезонансніших ініціатив стало офіційне звернення до Ліги Націй, яке було подане 28 листопада 1920 р. у Женеві під час проведення її чергової сесії.

Для участі в цьому заході до Швейцарії прибула представницька галицька делегація на чолі з президентом ЗУНР Є. Петрушевичем. Серед учасників місії були також відомі діячі – К. Левицький, Е. Брайтер, С. Витвицький та інші. Після перемовин із представниками провідних держав делегація подала на розгляд Ліги Націй обширну ноту, в преамбулі якої зазналося: «В ім'я ідей справедливості і всесвітнього миру, які лягли в основу міжнародного договору про установлення Високого Союза Націй; в імя здійснення змагань до державної самостійності здібних правити собою, колись поневолених народів; в імя рятування життя українського народу Східної Галичини, який вимирає під насильною польською окупацією, – УНрада, обрана на основі загального права голосування переважаючою більшістю населення Східної Галичини, як одинока репрезентація сього краю, звертається до Високого Союза Націй з представленням своїх домагань» [4, с. 215-216].

Діяльність делегації ЗУНР у Женеві в сукупності з іншими заходами зовнішньополітичного відомства, були досить успішними. Наступна сесія Ліги Націй у Парижі 23 лютого 1921 р. розглянула справу Східної Галичини [26, с. 192-193].

Рішення Ради Ліги Націй чітко засвідчило, що Польща не володіє жодними юридичними правами на Східну Галичину, а її присутність на цій території вважається тимчасовою окупацією. Верховенство ж над регіоном належить державам Антанти, які єдині уповноважені визначати подальшу долю ЗУНР. Це стало безумовним успіхом галицької дипломатії в її наполегливій боротьбі за відновлення незалежності.

Водночас, важливим напрямом міжнародної активності уряду ЗУНР стало поглиблення співпраці з українською еміграцією у Північній Америці. Від моменту проголошення незалежності Західноукраїнської Народної Республіки та початку її збройної боротьби за суверенітет, а особливо після того, як уряд Є. Петрушевича в еміграції проголосив новий зовнішньополітичний курс – на здобуття державної самостійності без орієнтації на УНР, – закордонна українська громада зробила підтримку батьківщини одним із ключових напрямів своєї діяльності. Вона надавала як політичну, так і фінансову допомогу, зміцнюючи позиції ЗУНР на міжнародній арені.

Серед українських емігрантських громад найбільш чисельною та добре організованою була спільнота у США, основу якої становили переселенці з Галичини та Буковини. Важливу роль у підтримці інтересів уряду ЗУНР та

населення західноукраїнських територій, що перебували під польською окупацією, відігравали такі впливові організації, як Український Народний Союз і Український Народний Комітет. Останній очолював о. Петро Понятишин – відомий громадський діяч, організатор і український патріот.

Одним із ключових напрямів їхньої роботи була активна просвітницько-пропагандистська діяльність: ці організації поширювали інформацію про боротьбу уряду ЗУНР у вигнанні та про становище галичан під польським контролем. Вони прагнули донести до американського суспільства суть українського питання, спираючись зокрема на принцип самовизначення народів, проголошений у міжнародних ініціативах президента США Вудро Вільсона. Для розгортання цієї роботи діаспора мала у США Інформаційне Бюро у складі Народного Комітету та десятки україномовних і англомовних часописів, зокрема популярних: «Америка», «Свобода», «Українські щоденні вісті», «Народне слово» та інші, загалом 19 україномовних газет. Одночасно, керівний орган української діаспори в Канаді – Українська Народна Рада видавала низку газет: «Канадійський Українець» «Канадійський Фармер», «Наш Поступ», «Український голос» та інші, разом 13 періодичних видань. Нині заокеанська преса тих часів є цінним джерелом для відтворення широкомасштабної діяльності української заокеанської діаспори у підтримку національно-визвольних змагань на західноукраїнських землях [27].

Варто наголосити, що діяльність заокеанської діаспори набрала більш цілеспрямованого характеру від січня 1920 р., коли Є. Петрушевич надіслав дипломатичні місії до США на чолі з Л. Цегельським та Канади – І. Боберським, яких утримував своїм коштом Народний Комітет. «У 1921–1922 рр. галицькому урядові вперше вдалося широко змобілізувати на підтримку своєї справи українську еміграцію на американському континенті, – відзначають автори книги (Нариси з історії дипломатії України). – Представництво ЗУНР у США намагалося також використати лобістські можливості окремих сенаторів і конгресменів, які залежали від українських голосів у виборчій боротьбі» [28, с. 435].

Крім того, важливу роль у захисті рідного краю відіграло духовенство Української греко-католицької церкви в США та Канаді. Адміністратор Української греко-католицької дієцезії в США, представляючи інтереси понад 130 галицьких парафій, звернувся з телеграмою до президії Ліги Націй [27].

Влітку 1921 р. митрополит УГКЦ Андрей Шептицький здійснив поїздку до Канади та США. По дорозі, перебуваючи у Римі, він тричі зустрічався з папою Бенедиктом XV, де наполягав на підтримці інтересів ЗУНР та її уряду на чолі з Є. Петрушевичем, якого український народ визнавав єдиним легітимним керівником. У листі до Є. Петрушевича митрополит повідомив, що інформував папу про складне становище в Галичині, переслідування уніатської церкви польською владою та зловживання польської адміністрації, а також про обіцянку понтифіка втрутитися для покращення ситуації в регіоні.

З листопада 1921 р. митрополит Андрей Шептицький перебував у США. Він виступив перед керівниками Українського Народного Союзу, відзначаючи важливу дипломатичну, моральну та матеріальну підтримку, яку національно-визвольний рух у Галичині отримував від української діаспори в Америці. Завдяки допомозі отця Петра Понятишина митрополит зміг отримати аудієнцію у президента Воррена Гардинга, а також провести зустріч з міністром Гербертом Гувером, який організовував масштабну гуманітарну допомогу голодуючим народам Європи. У розмові з міністром митрополит наголосив на важливості справедливого вирішення проблеми Галичини [29, с. 22-26].

На початку 1922 р. західноукраїнська еміграція під проводом політичного центру у Відні здійснила визначну дипломатичну акцію: на багатолюдних зборах 20-23 січня було засноване Західноукраїнське товариство Ліги Націй. Була утворена також Головна рада з авторитетних і досвідчених політичних і державних діячів [30].

Зазначимо, що наступною дипломатичною ініціативою уряду ЗУНР та його зовнішньополітичного відомства стала спроба привернути увагу міжнародної конференції в Генуї у квітні 1922 р. Ця конференція зібрала делегації країн Антанти, радянської Росії та інших учасників для обговорення врегулювання післявоєнних відносин. Українська сторона подала до керівництва заходу дві офіційні ноти та вісім справ із документами, що висвітлювали ситуацію в Галичині та випадки польського терору. Крім того, президія конференції отримала близько 200 листів і телеграм від українців з краю та діаспори з вимогами припинити окупацію Східної Галичини і відновити її незалежність [31, арк.10-14, 35].

Загалом надії на сприятливе вирішення питання Східної Галичини та відновлення її незалежності поступово згасали. Велика Британія, яка раніше виявляла певну підтримку, почала змінювати свою позицію після того, як Франція передала їй нафтовий район Морул у межах угод щодо прикарпатського нафтового басейну – це зменшило зацікавленість Лондона у збереженні державності ЗУНР. 21 лютого 1923 р. Франція, Велика Британія та Італія погодилися на скликання міжнародного форуму для розв’язання питання (США, які не ратифікували Версальський договір і не вступили до Ліги Націй, залишилися осторонь європейських процесів). Дізнавшись про ці плани, Є. Петрушевич 5 березня направив до Парижа ноту з пропозицією врегулювати ситуацію шляхом відновлення незалежності Західноукраїнської Народної Республіки. Однак уже 14 березня Рада Амбасадорів ухвалила рішення, яким офіційно визнала Східну Галичину частиною Польщі, фактично санкціонуючи її анексію [32, с. 115].

У ті самі дні було припинено діяльність уряду ЗУНР та його дипломатичних місій за кордоном. Президент Є. Петрушевич, зберігаючи за собою право виступати від імені населення західноукраїнських земель, опинився під тиском

австрійської влади й був змушений залишити Відень. Він переїхав до Берліна, де провів останні роки життя і помер у 1940 р. [33, арк.1].

Висновки. Отже, зовнішньополітична діяльність уряду Західноукраїнської Народної Республіки в еміграції відзначалася високою активністю, системністю та стратегічною спрямованістю. Незважаючи на втрату території та вимушене перебування в еміграції, ЗУНР не припинила боротьбу за своє державне існування, продовжуючи представлення інтересів західноукраїнського населення на міжнародній арені. Її дипломатична служба – від президента Є. Петрушевича до членів численних представництв і місій у європейських столицях і за океаном – діяла з глибоким почуттям відповідальності, патріотизму та віри в справедливість національного визвольного руху.

Зусилля дипломатів ЗУНР були спрямовані на досягнення однієї головної мети – відновлення незалежної української державності в межах історичних західноукраїнських земель. Через меморандуми, офіційні ноти, участь у міжнародних форумах, співпрацю з українською діаспорою та впливовими церковними і політичними колами за кордоном, вони прагнули донести правду про становище в Галичині та домогтися визнання ЗУНР як суверенної держави.

Проте, попри високий рівень дипломатичної роботи, ці зусилля виявилися недостатніми для досягнення бажаного результату. Причини поразки крилися не в слабкості самої дипломатії, а в несприятливих міжнародно-політичних умовах. Провідні держави Антанти, керуючись власними стратегічними інтересами, зокрема економічними (як у випадку з Прикарпатським нафтовим басейном), не були зацікавлені у підтримці незалежності ЗУНР. Їхня підтримка Польщі, яку вони розглядали як бастіон проти більшовицької росії, фактично унеможливила справедливе вирішення «східногалицького питання».

Таким чином, дипломатична боротьба Західноукраїнської Народної Республіки в еміграції стала зразком стійкості та відданості національній ідеї, хоч і не принесла бажаного політичного результату. Її значення полягає не лише у спробах вплинути на рішення великих держав, а й у збереженні тяглості української державницької традиції, що відіграло важливу роль у формуванні подальших поколінь борців за незалежність України.

Список використаних джерел та літератури

1. Левицький К. Дипломатична діяльність З. У. Н. Р. (1918 – 1923). *Літопис Червоної Калини.* 1938. Ч. XI. С. 3-4; Левицький К. Історія визвольних змагань галицьких українців з часу світової війни 1914-1918. Ч. 3. Львів, 1930. С. 497-776.
2. Панейко В. З'єднані держави Східної Європи і Україна супроти Польщі й Росії. Відень, 1922. 82 с.
3. Цегельський Л. Від леґенд до правди: Спомини про події в Україні зв'язані з Першим листопада 1918 р. Львів, 2003. 336 с.
4. Лозинський М. Галичина в роках 1918–1920. Нью-Йорк, 1970. 228 с.
5. Назарук О. Галицька делегація в Ризі 1920 р.: Спомини учасника. Львів,1930. 186 с.; Назарук О. Рік на великій Україні. Спомини з української революції. Відень, 1920. 342 с.
6. Біліченко Л. Діяльність надзвичайної дипломатичної місії УНР у США (1919 – 1921 рр.). *Молодий вчений.* 2024. Вип. 1(125). С. 24–28.

7. Брицький П., Добржанський О. Буковинці на дипломатичній службі УНР та ЗУНР. Чернівці: Вид-во «Золоті литаври», 2007. 241 с.
8. Дацків І. Західноукраїнська Народна Республіка в системі міжнародних відносин (1918 – 1923 рр.). *Україна–Європа–Світ. Міжнародний збірник наукових праць.* Серія: Історія, міжнародні відносини. Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2015. Вип. 16. Ч. 1. С. 126-131.
9. Дацків І. ЗУНР у боротьбі за незалежність на Паризькій мирній конференції 1919 р. *Проблеми всесвітньої історії: науковий журнал.* 2016. № 1. С. 147-168.
10. Дацків І. Основні вектори зовнішньої політики ЗУНР (1918–1923 рр.) та формування дипломатичної служби. *Емінак: науковий щоквартальник.* 2018. № 4 (24) (жовтень-грудень). Т. 1. С. 38–42.
11. Литвин М., Науменко К. Історія ЗУНР. Львів: ОЛІР, 1995. 361 с.
12. Литвин Н.М. Віденський період уряду ЗУНР. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність.* 2009. Вип. 18. С. 268–272.
13. Макар В. Дипломатія ЗУНР (1920–1923 рр.): на прикладі відносин з Канадою. *Історико-політичні проблеми сучасного світу: Збірник наукових статей.* Чернівці: Чернівецький національний університет, 2024. Т. 49. С. 112–119.
14. Марціясь І.І. Дипломатична діяльність уряду ЗУНР: особливості та значення. *Юриспруденція сьогодні: між апологією і креативністю. Пам'яті проф. Ю.М. Оборотова: матер. Міжнар. наук.-практ. Конф.* (Одеса, 17 верес. 2021 р. Нац. ун-т «Одеська юрид. академія». Одеса: Фенікс, 2021. С. 300–304.
15. Західно-Українська Народна Республіка.1918–1923: Історія / Керівник О. Карпенко. Івано-Франківськ: Сіверсія, 2001. 628 с.
16. Ярославин С. Визвольна боротьба на західно-українських землях у 1918–1923 рр. Філадельфія, 1956. 182 с.
17. Український прапор. 1919. 16 груд.; Боротьба. 1920. 12 бер. 3 квіт.
18. Дацків І. Роль постаті Василя Панейка в розвитку міжнародних відносин Західноукраїнської Народної Республіки (1918 – 1923 рр.). *Проблеми всесвітньої історії: науковий журнал.* 2019. № 1(7). С. 165–177.
19. Павлюк О. Зовнішня політика ЗУНР. *Київська старовина.* 1997. № 3/4. С. 114–138.
20. Гірняк Н. УГА в союзі з червоними. Українська Галицька Армія (Матеріяли до історії). Т.1. Вінніпег, 1958. С. 515–534.
21. Шухевич С. Спомини з Української Галицької Армії (1918-1920). Ч.1. Львів, 1924. 176 с.
22. Дацків І.Б. Українська дипломатія (1917–1923 рр.) у контексті світової історії: Монографія. Тернопіль: КРОК, 2013. 621 с.
23. Гірняк Н. Останній акт Української Галицької армії. Нью-Йорк, 1959. 285с.
24. Дерев'янко С. «Галицьке дійство скінчилося…». *Наука і суспільство.* 1989. № 11. С. 13–15.
25. Центральний державний історичний архів України у Львові (далі – ЦДІАЛ України). Ф. 581. Колекція документів про діяльність урядів і армій УНР і ЗУНР. Оп. 1. Спр. 99. Арк. 2–3.
26. Лозинський М. Положення Східної Галичини зі становищем міжнародного права. *Календар товариства «Просвіта» на 1923 р.* Львів, 1922. С. 190–195.
27. Свобода. 1920. 4 березня.
28. Нариси історії дипломатії. [Відп. ред. В.А. Смолій]. К.: Альтернативи, 2001. 733 с.
29. Понятишин П., о. З моїх споминів: Митрополит Андрей Шептицький в Америці. *Українці у вільному світі. Ювілейна книга УНС. 1894 – 1954.* Джерсі Сіті, 1954. С. 19–36.
30. Українська справа. 1922. 30 квітня.
31. ЦДІАЛ України. Ф.359. Українська Національна Рада (Відень). Оп.1. Спр.7. Арк. 10–35.

32. Витвицький С. Галичина в міжнародній політиці в 1914 – 1923 роках. *Український історик.* Нью-Йорк; Торонто; Київ; Львів; Мюнхен. 1995. № 1-4. С. 100–118.

References

1. Levytskyi, K. (1938). Dyplomatychna diialnist Z. U. N. R. (1918 – 1923). *Litopys Chervonoi Kalyny.* Ch. XI, s 3-4; Levytskyi, K. (1930). *Istoriia vyzvolnykh zmahan halytskykh ukraintsiv z chasu svitovoi viiny 1914–1918.* Ch. 3. Lviv, s. 497–776. [In Ukrainian].
2. Paneiko, V. (1922). *Ziednani derzhavy Skhidnoi Yevropy i Ukraina suproty Polshchi y Rosii.* Viden. [In Ukrainian].
3. Tsehelskyi, L. (2003). *Vid legend do pravdy: Spomyny pro podii v Ukraini zviazani z Pershym lystopada 1918 r.* Lviv. [In Ukrainian].
4. Lozynskyi, M. (1970). *Halychyna v pokakh 1918–1920.* Niu-York. [In Ukrainian].
5. Nazaruk, O. (1930). *Halytska delehatsiia v Ryzi 1920 r.: Spomyny uchasnyka.* Lviv; Nazaruk, O. (1920). *Rik na velykii Ukraini. Spomyny z ukrainskoi revoliutsii.* Viden. [In Ukrainian].
6. Bilichenko, L. (2024). Diialnist nadzvychainoi dyplomatychnoi misii UNR u SShA (1919 – 1921 rr.). *Molodyi vchenyi,* 1(125), s. 24–28. [In Ukrainian].
7. Brytskyi, P., Dobrzhanskyi, O. (2007). *Bukovyntsi na dyplomatychnii sluzhbi UNR ta ZUNR.* Chernivtsi: Vyd-vo "Zoloti lytavry". [In Ukrainian].
8. Datskiv, I. (2015). Zakhidnoukrainska Narodna Respublika v systemi mizhnarodnykh vidnosyn (1918 – 1923 rr.). *Ukraina–Yevropa–Svit. Mizhnarodnyi zbirnyk naukovykh prats.* Seriia: Istoriia, mizhnarodni vidnosyny. Ternopil: Vyd-vo TNPU im. V. Hnatiuka, Vyp. 16, Ch. 1, s. 126–131. [In Ukrainian].
9. Datskiv, I. (2016). ZUNR u borotbi za nezalezhnist na Paryzkii myrnii konferentsii 1919 r. *Problemy vsesvitnoi istorii: naukovyi zhurnal,* 1, s. 147–168. [In Ukrainian].
10. Datskiv, I. (2018). Osnovni vektory zovnishnoi polityky ZUNR (1918–1923 rr.) ta formuvannia dyplomatychnoi sluzhby. *Eminak: naukovyi shchokvartalnyk,* 4(24) (zhovten-hruden), T. 1, s. 38–42. [In Ukrainian].
11. Lytvyn, M., Naumenko, K. (1995). *Istoriia ZUNR.* Lviv: OLIR. [In Ukrainian].
12. Lytvyn, N.M. (2009). Videnskyi period uriadu ZUNR. *Ukraina: kulturna spadshchyna, natsionalna svidomist, derzhavnist,* 18, s. 268–272. [In Ukrainian].
13. Makar, V. (2024). Dyplomatiia ZUNR (1920–1923 rr.): na prykladi vidnosyn z Kanadoiu. *Istoryko-politychni problemy suchasnoho svitu: Zbirnyk naukovykh statei.* Chernivtsi: Chernivetskyi natsionalnyi universytet, T. 49, s. 112–119. [In Ukrainian].
14. Martsiias, I.I. (2021). Dyplomatychna diialnist uriadu ZUNR: osoblyvosti ta znachennia. *Yurysprudentsiia sohodni: mizh apolohiieiu i kreatyvnistiu. Pamiati prof. Yu. M. Oborotova: mater. Mizhnar. nauk.-prakt. Konf.* (Odesa, 17 veres. 2021 r. Nats. un-t "Odeska yuryd. Akademiia". Odesa: Feniks, s. 300–304. [In Ukrainian].
15. Karpenko, O. (eds) (2001). *Zakhidno-Ukrainska Narodna Respublika. 1918–1923: Istoriia.* Ivano-Frankivsk: Siversiia. [In Ukrainian].
16. Yaroslavyn, S. (1956). *Vyzvolna borotba na zakhidno-ukrainskykh zemliakh u 1918–1923 rr.* Filadelfiia. [In Ukrainian].
17. Ukrainskyi prapor. (1919). 16 hrud.; Borotba. (1920). 12 ber. 3 kvit. [In Ukrainian].
18. Datskiv, I. (2019). Rol postati Vasylia Paneika v rozvytku mizhnarodnykh vidnosyn Zakhidnoukrainskoi Narodnoi Respubliky (1918 – 1923 rr.). *Problemy vsesvitnoi istorii: naukovyi zhurnal,* 1(7), s. 165–177. [In Ukrainian].
19. Pavliuk, O. (1997). Zovnishnia polityka ZUNR. *Kyivska starovyna,* 3/4, s. 114–138. [In Ukrainian].
20. Hirniak, N. (1958). *UHA v soiuzi z chervonymy. Ukrainska Halytska Armiia (Materiialy do istorii).* T. 1. Vinnipeh, s. 515–534. [In Ukrainian].
21. Shukhevych, S. (1924). *Spomyny z Ukrainskoi Halytskoi Armii (1918-1920).* Ch.1. Lviv. [In Ukrainian].

22. Datskiv, I.B. (2013). *Ukrainska dyplomatiia (1917 – 1923 rr.) u konteksti svitovoi istorii: Monohrafiia.* Ternopil: KROK. [In Ukrainian].
23. Hirniak, N. (1959). *Ostannii akt Ukrainskoi Halytskoi armii.* Niu-York. [In Ukrainian].
24. Derevianko, S. (1989). "Halytske diistvo skinchylosia…". *Nauka i suspilstvo,* 11, s. 13–15. [In Ukrainian].
25. Tsentralnyi derzhavnyi istorychnyi arkhiv Ukrainy u Lvovi (dali – TsDIAL Ukrainy). F. 581. Kolektsiia dokumentiv pro diialnist uriadiv i armii UNR i ZUNR. Op. 1. Spr. 99. Ark. 2–3. [In Ukrainian].
26. Lozynskyi, M. (1922). Polozhennia Skhidnoi Halychyny zi stanovyshchem mizhnarodnoho prava. *Kalendar tovarystva "Prosvita" na 1923 r.* Lviv, s. 190–195. [In Ukrainian].
27. Svoboda. (1920). 4 bereznia. [In Ukrainian].
28. Smolii, V.A. (ed) (2001). *Narysy istorii dyplomatii.* Kyiv: Alternatyvy. [In Ukrainian].
29. Poniatyshyn, P., o. (1954). Z moikh spomyniv: Mytropolyt Andrei Sheptytskyi v Amerytsi. *Ukraintsi u vilnomu sviti. Yuvileina knyha UNS. 1894 – 1954.* Dzhersi Siti, s. 19–36. [In Ukrainian].
30. Ukrainska sprava. (1922). 30 kvitnia. [In Ukrainian].
31. TsDIAL Ukrainy. F. 359. Ukrainska Natsionalna Rada (Viden). Op. 1. Spr. 7. Ark. 10–35. [In Ukrainian].
32. Vytvytskyi, S. (1995). Halychyna v mizhnarodnii politytsi v 1914 – 1923 rokakh. *Ukrainskyi istoryk.* Niu-York; Toronto; Kyiv; Lviv; Miunkhen, 1-4, s. 100–118. [In Ukrainian].

Datskiv I. The Diplomatic Activities of the Government of the Western Ukrainian People's Republic in Exile: Goals, Challenges, Achievements.

The article examines the diplomatic activities of the government of the Western Ukrainian People's Republic (WUPR) in exile after losing control over the territories of Eastern Galicia and Northern Bukovina.

The aim is to highlight the diplomatic efforts of the WUPR government in exile during the years 1919–1923, particularly by identifying the main goals of this activity, analyzing foreign policy initiatives, the challenges faced by the government-in-exile, and assessing its achievements in the context of international recognition of the WUPR and the protection of the national interests of Ukrainians.

The article outlines the primary objectives of the WUPR's foreign policy, including international recognition, the protection of the interests of the Ukrainian population, and the preservation of state continuity. It also analyzes the key challenges faced by WUPR diplomacy, such as the absence of state sovereignty, an unfavorable international environment, and competition from other political forces.

Particular attention is given to the diplomatic missions in European countries, participation in international conferences, and cooperation with the government of the Ukrainian People's Republic (UPR). The article emphasizes the achievements of the government-in-exile in shaping the Ukrainian cause at the international level.

It is noted that despite the loss of its territorial base, the government-in-exile sought to maintain its subjectivity, influence international opinion through diplomatic representations, the press, and public discourse, and to gain the support of Ukrainian communities abroad. However, these efforts faced a number of challenges: lack of financial resources, absence of unity within the émigré community, complicated relations with the UPR Directory, and indifference or hostility from the international community.

Keywords: *WUPR, diplomatic service, government-in-exile, foreign policy, international relations.*

Надійшла до редакції: 23.03.2026
Прийнята до друку після рецензування: 20.04.2026
Дата публікації: 20.07.2026